

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

2. marec
1810.

20. julij
1903.

Sv. Oče Leon XIII. umrl.

Vedeli smo, da mora priti, da ni več rešitve.

A ko so zapeli zvonovi in naznanili smrt sv. Očeta, pretreslo nas je v srce, vstrepetala je naša duša in nehoté nam je solza porosila oko.

Saj je umrl Oče krščanstva, ki je z enako ljubeznijo in pravičnostjo objemal vse: priproste in učene, bogate in revne, ljudske sloje in plemstvo, podanike in vladarje.

Vestno in zvesto, neutrudno in stanovitno vršil je velikansko nalogo svojo kot glavar cerkve Kristusove. Mirna, sladka smrt mu je bilo zadnje pozemsko plačilo za to.

Zgodilo se je natančno tako kakor je — od Boga oblagodarjeni pesnik — sam kedaj peval o sebi:

„Ljubil pravico sem; dolge pretrpel boje in muke.

Spletke, zraven posmeh; skrajno bil sem potr.

Toda vere braniti ne neham; za Krista ovčice

Je trpljenje sladkó, — sladka i v ječi je smrt.“

Naravno je, da je kot prvi branitelj resnice imel mnogo hudih nasprotnikov in da so mu ti marsikaj britkega prizadeli. A spoštovali so ga tudi ti in morali spoštovati radi ljubeznivosti, s katero se je obračal i do drugovercev in radi neomadeževanega značaja.

Zato pa žaluje celi omikani svet ob svežem grobu Velikega Leona. Saj je imel v njem moža, ki mu je v splošni zmedenosti pojmov in razdejanosti človeške družbe pokazal varno pot tudi k časnemu blagru in k sreči.

Nemogoče je v par besedah povedati, kaj smo izgubili z Leonom XIII. Vsem je bil vse, zato so vsi v njem vse izgubili. Njegov veliki duh neustrašene ljubezni do resnice in pravice, modre odločnosti za stvar Kristusovo in dejanskega sočutja s trpečim človeštvom pa naj živi med nami, tudi ko Leona ni več med živimi. To bodi njegova zapuščina nam vsem.

Vdeležili smo se slovesnih zadušnih opravil za mir in pokoj njegove duše, ne pozabimo ga tudi zanaprej v svojih molitvah; hvaležnost otrôk do očeta to zahteva.

Luč z nebes je zašla; večna svetila mu luč!

† Sveti Oče Leon XIII.

Smrt in pogreb.

Življenjepis v Bogu počivajočega sv. Očeta podali smo prav na kratko v 5. številki letošnjega leta. Zato podajemo sedaj dragim bralcem le nekaj vesti o njega lepi smrti.

Leon XIII. umrl je po 16-dnevni hudi bolezni, katero je potrpežljivo in mirno prenašal, dne 20. julija 4 minute po 4. uri popoldne. Smrtni boj je bil kratek. Sv. Oče je popolnoma opešal, žila je začela prav počasi biti, dihanje je zastajalo, obraz je postal mrtvaško-bled, le zavest ga ni zapustila. Nekaj trenutkov pred smrtjo je še šepetal neko molitev. Kardinal Vanutelli je molil molitve za umirajoče, odlične osebe v sobi bolnikovi ter služabništvo pred sobo je ves čas glasno molilo. Mej molitvami je sv. Oče mirno zaspal. Osebni zdravnik papežev, dr. Lapponi, je položil roko na srce in naznanil smrt sv. Očeta. Zadnje besede, ki jih je spregovoril sv. Oče, so bile: „Pozdrav dobremu cesarju“ (mislil je na avstrijskega cesarja, ki mu je bil v bolezni poslal tokajca, najboljšo vino na svetu, da bi se okrepčal), potem je še vzdihnil: „Karpineto“ (rojstni kraj sv. Očeta). Po opravljenih molitvah za umrlega so morali vsi, tudi kardinali, ki niso stanovali v Vatikanu, zapustiti palačo. Začasno vlado svete cerkve do izvolitve novega papeža prevzel je kardinal-komornik Oreglia. Ta kardinal je prišel ob polu peti uri z obilnim spremstvom, da potrdi papeževo smrt. Sprevod se je ustavil pred vratmi papeževe spalnice.

Kardinal je potrkal na zaprta vrata, kliče Leonovo ime. Trikrat je potrkal in trikrat je poklical Leona. Nobenega odgovora. Končno so se odprla vrata in kardinal Oreglia je stopil v sobo s svojim spremstvom, ki je v sobi pokleknilo. Potem se je približal mrtvemu truplu svetega očeta, ki je ležalo na postelji, ter je trikrat s srebrnim kladivom lahno potrkal na čelo mrtvega papeža, glasno kliče njegovo ime. Obraz svetega Očeta je bil kakor iz voska, poteze nespremenjene, ležal je na postelji, kakor bi mirno spaval. Po uradnem proglašenju smrti so oblekli papeža v bel talar, dali mu bele čevlje in tudi takozvano „mozetto“, t. j. plašček krog ramen. Na prsih prekrižane roke svetega očeta držale so mal križček.

V torek ob 5. uri popoldne je dr. Lapponi, kateremu so pomagali štirje drugi zdravniki, mazilil truplo sv. Očeta. Z veliko natančnostjo izvršeno maziljenje je precej dolgo časa trajalo, nakar so zdravniki sami zopet oblekli papeževo truplo z istimi oblačili, katera je imel mrtvi papež prej na sebi. Kristalna vaza, v katero so dali srce sv. Očeta, je shranjena v jamni votlini vati-kanske bazilike, skoro tik onega kraja, kjer je shranjeno srce Pija IX. Truplo so nato prenesli v prestolno dvorano. Štiri sveče so gorele ob štirih oglih mrtvaškega odra, menihi pa so neprestano molili. Le kardinali, cerkveni dostojanstveniki in zastopniki raznih držav ter plemiči so smeli priti tusem pogledat truplo sv. Očeta.

V sredo ob 8. uri zvečer so slovesno prenesli truplo sv. Očeta iz prestolne dvorane v cerkev svetega Petra. V cerkvi in na trgu sv. Petra so napravili ograje,

da se tako spravi v red občinstvo. Poprej so mrtvo truplo oblekli v dragoceno škofovsko obleko. Na rokah ima sv. Oče bele rokavice, na srednjem prstu dragocen prstan, na nogah rudeče sandale, na glavi srebrno mitro, v rokah drži križ.

Nato so vzdignili papeževi vojaki nosilnico, na kateri je počivalo truplo, ter jo nesli na ramah skozi stanovanje sv. Očeta v baziliko. Ob straneh, kjer se je pomikal sprevod, so gorele sveče. Slovesno zvonjenje in petje žalostink je odmevalo med potjo. Papeževe čete so napravljale kleče špalir. Vsi udeleženci spreveda so imeli v rokah goreče sveče. Bazilika je žarela v stotinah električnih luči. V sredi cerkve je bil podeljen sv. Očetu blagoslov, nakar so nosači dvignili nosilnico na z rudečim damastom, prevlečen oder, katerega je obstopila čast. straža garde. Zadoneli so psalmi. V tem trenutku je kardinal Oreglia omedlel. Zgrudil se je na tla. Osebe, ki so stale v njegovi bližini, so priskočile k njemu. Skoro je prišel zopet k zavesti, ter se je spremljan od nekaterih vatikanskih dostojanstvenikov podal takoj v svoje stanovanje. Od četrtega od šeste ure zjutraj je bila cerkev odprta. Na tisoče in tisoče ljudstva je prišlo pred mrtvaški oder svetega Očeta, pravijo da čez 200.000 ljudij. Vendar se ni primerila nobena posebna nesreča. Za red pred cerkvijo sv. Petra so skrbeli italijanski vojaki. Truplo sv. Očeta je bilo izpostavljeno do sobote zvečer.

Nekaj čez 8. uro sešli so se kardinali, višja duhovščina, kanoniki sv. Petra in nad 2000 ljudij v cerkvi. Truplo so prenesli v slovesnem sprevodu v nasproti ležečo korno kapelo. Tukaj je truplo v navzočnosti celega zbora kardinalov blagoslovil dekan, na kar so ga položili v prvo krsto iz cipresovega lesa.

V to so položili mošnjiček s 26 zlatimi, srebrnimi in bakrenimi denarji, toliko let je namreč papež vladal. Obraz so pokrili z belim pajčolanom, čez truplo pa razgrnili rudečo pregrinjalo. Ko so krsto zaprli, položili so jo v drugo svinčeno krsto, ki nosi navadni napis in grb pokojnika. Krsto je zapečatil kardinal-komornik, in položili so jo v tretjo leseno krsto. Trije sodniki papeževi pa so sestavili uradni spis o zapečatenju krste.

V trojno krsto zaprto truplo položili so v votlino, ki se nahaja neposredno na desni od korne kapele, kjer ostane toliko časa, da se pokojniku napravi v cerkvi sv. Janeza v Lateranu lepo grobišče, kar se pa pred enim letom ne bo zgodilo. Tretji dan po smrti papeževi pričele so se devetdnevne zadušnice. Vsaki dan je jeden kardinalov opravil zadušno sv. opravilo v navzočnosti ostalih. Prvi dan bralo se je v cerkvi sv. Petra 200 sv. maš, ostale dni pa po vseh rimskih farnih cerkvah po 100. Zadnji dan je petero kardinalov opravilo mrtvaške molitve ob mrtvaškem odru. S tem pa so končane žalne slovesnosti.

Splošno sožalje.

Ves svet je pokazal, da vé dobro ceniti izgubo, ki ga je z Leonovo smrtjo zadela. Sožalje so izrazili zboru kardinalov ali tudi kardinalu-komorniku pred vsem naš presvitli vladar, cesar Franc Jožef; v prisrčnih besedah se je spomnil velicega pokojnika. Tudi nemški cesar, protestant po veri, a velik prijatelj Leona XIII., se je oglasil in jasno pokazal svojo žalost. Ruski car je naročil svojemu odposlancu v Rimu, naj osebno spo-

roči sožalje carske dvojice kardinalom. Tudi angleški kralj je izrazil svoje sožalje, in tako zvečine vsi drugi evropski vladarji. Celo iz Japonskega, koder so še malikovalci in le malo katoličanov, celo od te vlade je prišlo sožalno sporočilo.

Premnoga mesta so storila isto po svojem občinskem odboru, tako pred vsem Dunaj, pri nas bela Ljubljana, Škotja Loka, Kranj. Drugod so razobesili tudi na javnih poslopjih črne zastave. Skratka: ni mogoče popisati, kaj so vse ljudje naredili, da bi pokazali ljubezen in udanost do sv. Očeta. Slovesnih zadušnih opravil se je povsod vdeležilo prav obilo vernega ljudstva. V Išču se je vdeležil tudi cesar sv. maše. Vojaki so imeli svojo lastno službo božjo za rajnega sv. Očeta. Oblastva in uradi istotako skoraj nikjer niso izostali, ne v Avstriji in tudi drugod ne. Natančno to opisovati tu pač ni mogoče.

V Novem mestu

se je izvedla žalostna novica v torek ob $1\frac{1}{2}$ 12. uri, ko je zapel veliki zvon kapiteljske cerkve. Precej je vsakdo vedel, kaj pomeni to žalostno zvonjenje. 23. 24. in 25. julija zvonilo je zjutraj, opoludne in zvečer vsakokrat po pol ure z vsemi zvonovi. V petek 24. m. m. pa je ob 8. uri zjutraj opravil slovesno zadušno opravilo mil. g. prošt dr. Elbert ob obilni asistenci. Mrtvaški oder sredi cerkve je bil primerno odičen z znaki papeževe oblasti. Udeležili so se sv. opravila polnoštevilo gg. uradniki c. kr. okrajnega glavarstva, obeh sodišč, davkarije, pošte, dalje gimn. ravnateljstvo in orožništvo. Zastopani so bili po odposlancih: občinski zastop, mestna hranilnica, meščanska garda, požarna bramba. Da ni manjkalo vernikov, ni treba še povdarjati, posebno veliko je bilo gospô v žalnih oblekah.

Novi papež.

Kdo bo? To sedaj zanima svet. Ugibajo in ugibajo, a reči se nič ne da. 31. m. m. so šli kardinali v „konklave“, t. j. pri poslopju v katerem so se zbrali, so zazidali vse vhode in nihče ne sme prej ven, dokler ne bo izvoljen novi papež, kar se utegne zgoditi že 2. t. m. Upamo, da bodo kardinali izvolili moža po srcu Božjem, polnega duha Leonovega, ki bo srečno in zmagovito vodil sv. cerkev v časni in večni blagor naroda.

Leon XIII. je umrl, a papež ne: kdorkoli bo, vsakemu bomo kot verni katoličani izkazovali spoštovanje, ljubezen in pokorščino, ki mu gre kot namestniku Kristusovem.

Gospodarske stvari.

Našim kmetovalcem ob sklepu šolskega leta.

Mladina je naša nada in bodočnost. Mladino dobro vzgojiti, ji razviti duševne moči, jo oskrbeti s potrebnimi znanostmi in zvedenostjo v nadaljno izobraževanje za življenje in ji dati pravo podstavo, da bode kedaj „vrli ljudje in državljani“, tako vzgojo in omiko zahteva naš sedanji državni šolski zakon. V to svrhu deluje na Kranjskem nad 400 ljudskih šol, kjer se poučuje nad 75.000 šolske mladine, stare od 6. do 12. leta. Za nadaljno izobrazbo, vzgojo in stanovsko izomiko skrbi pri nas sedem srednjih šol (štiri višje gimnazije,

ena višja realka, ena nižja realka in ena nižja gimnazija, ki so štele koncem letošnjega šolskega leta 2399 dijakov), moško in žensko učiteljske z nad dvesto gojenci in gojenkami, tri meščanske šole (ena za dečke in dve za deklice s 337 učenci in učenkami), ena višja dekleška šola s 93 gojenkami, potem raznovrstne strokovne in specialne šole (strokovni šoli za lesni obrt in ženska ročna dela v Ljubljani in v Kočevju z 244 frekventanti, čipkarska šola v Idriji s 102 rednima učenkami, kmetijska šola na Grmu s 27 učenci, gospodinjska šola v Ljubljani z 12 gojenkami, podkovska šola s sedmimi učenci, učni tečaj za pletenje slame v Domžalah, trgovska šola v Ljubljani z 215 gojenci, gluhonemnica s 34 učenci, obrtno-nadaljevalne šole itd.) in slednjič obiskuje več sto visokošolcev razna vseučilišča in akademije zunaj dežele.

Največje število te naše izobrazujoče se mladine so sinovi in hčere kmetijskega stanu; saj se bavi — po zadnjem ljudskem štetju — 358.783 prebivalcev, t. j. 71.9% s poljedelstvom in gozdarstvom in le 72.604 ali 14.6% z obrti, 21.553 ali 4.3% s kupčijo in prometom in 46.015 ali 9.2% z javno službo in svobodnim poklicem, katero šolanje je za naše kmetovalce tem težavnejše in v zvezi z večjimi stroški, ker se nahajajo vse srednje, njim enake ter strokovne in specialne šole v Ljubljani ali v drugih mestih in še obisk ljudske šole povzročuje mladini na deželi večjih težkoč, ker imajo do šole čestokrat dolgo in slabo pot, neugodno vreme itd. Navzlic temu se opazuje, da vedno narašča frekvenca srednjih, obrtno-strokovnih in njim sličnih šol, dočim ostaja obisk gospodarskih zavodov, v prvi vrsti kmetijske šole, jednak. Ta deželni zavod se je l. 1886 osnoval. Do letos ga je obiskovalo 269 učencev, od katerih jih je 195 zavod dovršilo; Kranjcev je bilo 135, ostali so bili Štajerci, Primorci, Korošci in en Hrvat. Po dovršenem poduku se jih je posvetilo nad polovico oskrbovanju posestev, bodisi na očetovem domu, bodisi kot gospodarski uslužbenci v deželi ali zunaj nje, ostali, izkoriščaje pridobljeno občno omiko, so si izvolili druge poklice. V zadnjih letih se pa opazuje, da prosijo za sprejem v ta gospodarski zavod le taki prosilci s Kranjskega, kateri želé dobiti deželne ustanove; in odkar se deluje na to, da bi se na Gorenjskem osnovala zimska kmetijska šola, ne prosi noben mladenič z Gorenjskega za vstop v deželno kmetijsko šolo na Grm.

Iz teh podatkov se razvidi, da se naš kmetijski stan vrlo trudi, da bi iz njega sredine izšlo mnogo uradnikov, duhovnikov, profesorjev, učiteljev, trgovcev, obrtnikov itd., ne stori pa dovolj, da bi stan sam ostal trden, da bi napredoval v duhu časa in po sedanji potrebi. Če upoštevamo, da se nahaja na Kranjskem danes — po zadnjem ljudskem štetju — 55.682 samostojnih kmetovalcev, kateri vsi morajo v teku 20 do 40 let dobiti naslednike, tedaj takoj sprevidimo, da s tem, da od vseh teh pošlje vsako leto le 10 do 20 posestnikov svoje sinove v kmetijsko šolo, ta stan nikakor ne hrepeni po napredku, da ne napreduje, ampak silno nazaduje. Ako naši kmetovalci menijo, da njihovi sinovi le v družih kakor v kmetijskem stanu zadobijo srečo in blagostanje, se ne motijo le zelo, ampak svojemu stanu sami največ škodujejo. Kakor drugi stanovi stremijo po tem, da svojo mladino navdušujejo za svoj pri-

hodnji poklic, ravno tako bi morali i kmetovalci skrbeti za to, da bi z večjo občno in strokovno izobrazbo pripomogli prihodnji generaciji do boljše prihodnosti, kakor jo sami uživajo. V kmetijskem stanu je mogoče še velik napredek, tu je še veliko neizkoriščenih darov, ki čakajo uporabe, tu je še za toliko pridnih ljudi trdne eksistence, tu je mogoče si še toliko pridobiti, kakor v nobenem stanu ne več. Najbolj očividni vzgled nam dajejo v tej zadevi Nemci, kjer si je kmetijski stan ne le opomogel, ampak je imovit in je zopet postal najtrdnjša opora in podlaga državi in človeški družbi, dasi Nemci bivajo v manj ugodnih zemljepisnih in klimatičnih legah.

Dvignimo kmetijski stan z omiko in strokovno naobrazbo v enako višino z drugimi stanovi, vcepimo mu zaupanje v samega sebe in spoštovanje do samega sebe in izginili bodo polagoma oni napačni nazori o tem stanu, da se vidi v kmetovalcu združeno le nazadnjaštvo in človeka, ki se ravna po zastarelih načelih, čegar obzorje ne sega dlje, kakor se raztezajo meje njegovega posestva in se ga ne pripozna enakovrednim drugim stanovom, ker se smatra obdelovanje poljedelčevega posestva kot torišče, kjer ni napredka.

Naši kmetovalci so pokazali, da z vnemo, požrtvovalnostjo in razumom vzgajajo svojo mladino za druge stanove in s tem storijo veliko koristnege; največ pa bi koristili sebi, svojim potomcem, kmetijskemu stanu in človeštvu, ako bi se z enako ljubeznijo in gorečnostjo oklenili edino pravega načela, da bi i za svoj stan vzgojevali dobro vzgojen in strokovno izomikan naraščaj. Kakor je mladina povsod naša nada in bodočnost, toliko bolj bi nam morala biti v kmetijskem stanu, ki je najbolj obsežen sloj prebivalstva, ki naj bode v vsakem oziru najbolj čil in kreposten, ki naj bode najtrdnjša opora in podlaga človeške družbe in države. V tem oziru so nam n. pr. Čehi najlepši vzgled, kjer vsako leto izide po več sto strokovno izomikanih mladeničev iz visokih, srednjih, nižjih kmetijskih in drugih specialnih šol, ki se potem posvetijo kmetijstvu bodisi na očetovem domu ali kot uslužbenci na večjih posestvih. Posnemajmo jih! Enako napredno vzgajajo tudi Štajerci svojo kmetijsko mladino. V ta namen podpirajo posebno slovenske posojilnice na Spodnjem Štajerskem kmetovalce s tem, da naklanjajo denarne podpore za izobrazbo v kmetijstvu onim mladeničem, ki se podajo na kmetijske šole. Pri sedanjih razmerah bi bilo tudi na Kranjskem največjega pomena za povzdigo kmetijske vede, ako bi naše posojilnice slično postopale. Hvaležnost naroda, povzdiga občnega blagostanja in širjenje strokovnega kmetijskega znanja bile bi blagodejne posledice, našim kmetovalcem pa bi s podporami in vzgledi pomagali jim vzgajati našo nado in bodočnost — mladino, namenjeno za prihodnjo oskrbovanje naše rodne slovenske zemlje, da ne propada in ne pride v popolno odvisnost od tujega kapitala, silivši naš kmetijski stan v izseljevanje in tareč ga v bēdo. „Pomagaj si sam, potem ti bode Bog pomagal!“ Torej kmetovalci, pomagajte si sami z dobro, strokovno izobrazbo svojo za dom namenjeno mladino in tudi pri nas si bode kmetijski stan opomogel; skrbite bolj in v duhu časa za svoj stan, zlasti za njega prihodnjo generacijo, in naše ljudstvo sme z upom zreti v boljšo prihodnost; dobro in strokovno izobrazena kmetijska mladina je

naša nada, kmetovalci, pošiljajte torej več svojih za dom namenjenih sinov v kmetijske šole!

Politični pregled.

Državni poslanec g. Ivan Vencajz je odstopil. Zato bodo volivci sodnih okrajev Ljubljana, Vrhnika, Litija, Višnja gora in Velike Lašče dne 10. septembra volili novega poslanca. Kot kandidat se bo tamošnjim volivcem v kratkem času predstavil gospod Francišek Šuklje, dvorni svétnik v p.

Umrli je skupni finančni minister pl. Kallay. Na njegovo mesto pride dosedanji poslanik v Atenah, Burian, rodom Madjar.

Novi hrvaški ban je jako ošaben mož, ki ne drži svojih obljub. Zato rase nezaupanje do njega čim dalje bolj med narodom. One dni je po Zagrebu pokal dinamit in povzročil precej škode. Storilce so dobili, a to kaže, da še vedno tli.

V ogrskem državnem zboru se čimdalje jasneje sliši glas: Proč od Avstrije. Vse delovanje velike večine poslancev meri na to. Škode bi saj za nas ne bilo posebne, ker je znala ogrska državna polovica našo jako dobro izmozgavati. Nek poslanec je prišel na sled velicim sleparijam in podkupovanju. Poslanci so se zares stepli med seboj.

V Hercegovini se je pripetilo nekaj, kar mora še tako mirnega človeka vžgati. Pri Bileku so imeli velike vojaške vaje v tako silni vročini, da je 15 vojakov na mestu umrlo, veliko jih je omagalo na golem skalovju, kakih 400 pravijo, in jih je še sedaj veliko bolnih, da, smrtno-nevarno bolnih. Vojaki pač niso zato, da bi jih kak siten poveljnik mučil. Sinovi naroda naj znajo narod braniti, a pokončavati jih ni treba. Poleg ogromnih davkov vendar vlada ne bo zahtevala v mirnem času tako groznih žrtev. — Kaj več o tem spregovoriti ni varno, ker je vlada ravno glede vojaštva silno občutljiva. Bodo pa poslanci, ki niso kaznjivi, povedali kar, se gre.

Na Češkem se tudi bje čedalje bolj očit boj proti cerkvi, kar more biti češkemu narodu le na škodo. Že velike države so preminule, ko so se spustile v boj s cerkvijo. Da ni to prazna trditev dokazuje polaganje temeljnega kamena za Husov spomenik. Hus je bil katoliški duhovnik, ki je pa začel učiti krive nauke in se nikakor ni hotel pokoriti cerkvenim oblastem ter preklicati. Kot krivoverca ga je svetna gosposka dala sežgati. Pravijo, da je bil Hus narodov buditelj, ter da ga zato slavijo. A to je le izgovor. Slaviti moža odpadnika, krivoverca se pravi napovedati boj cerkvi. Kdor tega ne razume, mu ni pomagati. In če bi se bilo šlo samo za narodnostno slavnost, bi ne bili prišli nemški protestantski pastori iz Nemčije zraven. Bili so pa to možje znani kot najzagrizenejši sovražniki cerkve. Torej . . . ?

Srbski kralj Peter se bo, kakor je videti, utrdil na svojem prestolu. Ljudstvo ga ljubi, ker je prijazen in prevdaren mož. Govori se pa o zaroti, ki so jo proti njemu napravili častniki, a so jo o pravem času razkrili.

Bolgarski knez je bržkone pobegnil. Tako hitro in nenadoma je zapustil Bolgarijo. Vse je nezadovoljno ž njim. Bolgari bi si radi osvojili Macedonijo in jo

rešili turškega jarma. A knez tega noče. Zato so začeli vsestransko delati zoper njega. Tudi o zaroti častnikov se je pisalo.

Angleški kralj je obiskal Irsko. Irci so bili svoje dni največji sovražniki Angležev. A sedaj so kralja pozdravili jako lepo. Odkar jim je olajšal razna bremena in jim pustil katoliško vero, so mu bolj udani.

Belokranjska železnica.

Dne 19. junija je poslanska zbornica razpravljala o lokalnih železnicah. Pri tej priliki je posl. Pfeifer utemeljeval naslednjo resolucijo:

„C. kr. vladi se naroča, naj takoj prične dogovore s kranjskim dež. odborom glede podaljšanja dolenske železnice, za nov načrt normalnotirne belokranjske železnice dovoli potreben državni prispevek, da se more ta zgradba že prihodnje leto uvstiti med nove lokalne železnice.“

Predložene so bile že mnoge prošnje, da se spopolni železnično omrežje na Kranjskem. Vlada je sedaj ustregla le eni želji, da se namreč Tržič zveže z železničnim omrežjem. Vsi drugi načrti so ostali še na strani.

Mej temi je načrt glede podaljšanja dolenske železnice skozi Belo Krajino. To vprašanje se ne zgane z mesta, akoravno se je že mnogokrat obravnavalo v tej zbornici in je konsorcij že predložil splošni načrt s proračunom. Zastopnika dolenskih okrajev sta tedaj zbornici in vladi naznanila ta načrt, ki je bil izdelan za široko- in ozkotirno železnico. Troški za ta načrt so znesli okoli 7000 gld. v najboljši nadi, da Bela Krajina dobi tako potrebno železnico. Z ozirom na slabe finančne razmere dežele Kranjske in interesentov je bila to pač znatna žrtev.

Po tem načrtu bi znašali stroški za širokotirno železnico 4 in pol milijona gold., za ozkotirno pa okroglo 3 milijone; po Gorjanijevem načrtu bi troški znašali le 2.081.000 gld. Ta Gorjanijev načrt je konsorcij predložil želez. ministerstvu, a ga zopet umaknil, tako, da danes ministerstvo nima nobenega načrta.

Ker pa je pred dvema letoma gospod minister izjavil, da to vprašanje ni še zrelo, sem je zopet sprožil 10. junija 1901. in 2. maja 1902. Tedanji poročevalec gosp. Povše pa je bil od vlade pooblaščen izjaviti, da hoče vlada uvaževati mojo resolucijo glede podaljšanja dolenske železnice.

Akoravno je ostalo vse pri starem, vendar belokranjsko prebivalstvo ni še zgubilo upanja, da se uresniči njegova želja, ker je to vprašanje za Belo Krajino največjega pomena. Gre se za obstanek prebivalstva: ali se ondi prične novo življenje, nov razvoj, ali pa prebivalstvo popolnoma propade.

Ker so razni govorniki v tej zbornici in v kranjskem dež. zboru že večkrat in obširno dokazovali potrebo te železnice v gospodarskem, trgovinskem, kulturnem in strateškiem oziru, bilo bi odveč, ko bi to danes ponavljal.

Splošna želja je, da se to vprašanje več ne odlaga, ker prebivalstvo čimdalje propada ter se izseljuje v Ameriko.

Druga prošnja je, da se železnica zgradi širokotirno, ker bi ozkotirna železnica ne bila v pravi zvezi s svetovnim prometom in bi bila vožnja lesa, apna, opeke, itd. predraga na ozkotirni železnici.

Kar se tiče zgradbenega kapitala, naj se vlada ozira na slabe finančne razmere dežele in drugih interesentov. Ta naša želja gotovo ni pretirana, ako pomislimo, da so bogatejše dežele, Moravska in Slezija, dobile več takih lokalnih železnic brez dež. prispevkov.

Zato prosim visoko vlado, naj njeni organi spopolnijo dotični načrt brez novega prispevka interesentov, ker so ti itak že plačali 7000 gld. To namerava moja resolucija, katero priporočam zbornici in visoki vladi. (Pohvala.)

Piše se nam:

Ljubljana, dne 23. julija. — Odbor za proslavo 25letnice bosno-hercegovske okupacije v Ljubljani nam piše:

Kakor je bil določil tukajšni odbor bojnikov iz leta 1878., bode dne 15. avgusta t. l. v Ljubljani ob 9. uri dopo-

ludne sv. maša v nunski cerkvi, ob polu 1 uri popoldne skupen obed v restavraciji „Novi svet“ in ob 4. uri pop. veselica v isti restavraciji, pri kateri bo poleg druge različne zabave sodelovala tudi slav. godba c. in kr. pešpolka „kralj belgijski“ št. 27.

S pripravami je odbor tako daleč dospel, da bo začel prihodnje dni lepake razpošiljati in prosi tem potom najuljudnejše vsa slavna županstva, da taista to svečanost na primeren način objavijo, oziroma vabila na pripraven prostor prilepiti blagoizvolijo.

Kakor obče znano, sprožila se je leta 1893. misel, postaviti v Ljubljani vojaški spomenik. Nabralo se je 4400 K, treba je pa 6000 K; zato je pripravljali odbor sklenil, da bo prispeval s slučajnim preostankom za spomenik onih hrabrih, ki so padli v bojih za časa vlade cesarja Frana Josipa I. Ako se odboru posreči dobiti znatnejši ostanek, postavil se bo spomenik že 18. avgusta prihodnjega leta.

Z Roba. — [Preskrbite nam več malih vzornih posestnikov!] Naš kmet propada vključ tem, da ga rešujeta kmetijska družba in „Gospodarska zveza“.

Mnogo koristita kmetu navedeni društvi, a rešili ga ne bosta, ako kmet ne bo sam hotel, rešiti ga more le strokovna izobrazba.

Znan je pogovor: vzgledi vlečejo — besede le mičejo, ki še prav posebno velja, če hočemo kaj s kmetom doseči, ker znano je vsakemu rodoljubu, kako je naš kmet malo idealen. Kmetu manjka vzglednih gospodarstev! Kako jih doseči? Kmetijska družba razpisuje vsako leto darila (premijske) na bike, konje, krave, telice itd. To se meni zdi neumestno, proč vržen denar! Lepo vas prosim, kak uspeh, kak napredek ima živinoreja, če si kak bolje situiran posestnik privoščiti ta šport, da si vzgoji in prav dobro zredi telico, češ, dobim premijo!! Premijo spravi, a telico da mesarju! Da! premij, daril nam je treba, a ne, ne za živino, ampak za vzgledno, vzorno gospodarstvo! Vse premije na živino naj odpadejo, in kmetijska družba uvedi za vsak okraj premijo, ki naj jo dobi tisti $\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{2}$ posestnik, kateri bode imel najbolj in najpraktičnejše knjigovodstvo o svojem gospodarstvu.

Tudi deželni odbor naj bi priskočil kmetijski družbi v tem oziru na pomoč, da bi bile premije tem znatnejše. Gotovo bi se dobilo v vsakem okraju nekaj taceh posestnikov, ki bi se lotili knjigovodstva, a razume se, da bi jim morala iti kmetijska družba na roko. In moja misel sega še dalje: Vsaka občina lahko napravi tako premijo; kar vsako leto naj dene v proračun, recimo 100 K in premija je tukaj! Tudi „Gospodarska zveza“, hranilnice in posojilnice lahko kaj takega napravijo. — Vsak gospodar, ki bi dobil premijo, naj bi svoje knjigovodstvo priobčil po najbolj razširjenih slovenskih listih.

Naš kmet je konservativen, a če se mu kaže dobiček, ga konservatizem zapusti in po mojem mnenju bi se vsaj nekateri otresli stare šablone kmetovanja in pričeli bi se vaditi v prekornem knjigovodstvu. Na tebe „razumništvo“ pa se sklicujem, da se oprimeš našega stebra — kmeta. Tu so dobri vsi pomočki, poprijeti se je treba vseh, kateri utegnejo biti uspešni in koristni. Kazati jim je treba dejansko, kako začeti in ustanoviti to ali ono koristno napravo. — Skrbimo vsi, ki se prištevamo k inteligenciji tudi za materijelno stanje naroda, ker siromaštvo je znak nazadka! Naše rodoljubje naj ne odmeva zgolj „inter pocula“, ampak pokaže naj se v dejanju!!

J. Š., u.

Trg Krapina, 16. julija 1903. — V tukajšnjem mrzlem kopališču, katero je ustanovil in je vodi znani bivši urednik Kneippovih listov gospod Okić, sta se pripetila v kratkem presledku dva izvanredna slučaja ozdravljenja, katera ne vzbujata samo med tukajšnjimi, iz vseh dežel širne Avstrije prišli kopališnimi gosti, ampak tudi v tukajšnjem trgu veliko zanimanje in katera sta vredna da jih zabilježimo. — Pred dvanajstimi dnevi je došel sem vpokojeni železniški nadsvodnik g. Jagić. — Pred osmimi leti sta mu pri trčenju dveh vlakov vsled strahu obe nogi popolnoma otrpnili. — Tu je pričel takoj s polivi in glej čudo, — peti dan po tem je prišel sam brez tuje pomoči opirajoč se na palice v kopališče, katero je 300 metrov od trga oddaljeno. — Evo drugi slučaj: Župnika Kovačiča iz Koprivnice je zadel pred sedmimi tedni na levi strani mrtvoud in na svetovanje zdravnika je pred

desetimi dnevi došel sem. — Z levo nogo ni mogel popolnoma nič gauti, toda že osmi dan tukajšnega bivanja je zamogel brez vsake opore hoditi.

Domače vesti.

(Cesar) je daroval za pogorelce v Predgradu, okraj Črnomelj 5000 K.

(Zlato mašo) obhajal bode v nedeljo, dne 9. avgusta ob 10. uri v kapiteljski cerkvi visokočastiti gospod kanonik Francišek Povše. Da bi ljubi Bog gospoda zlatomašnika ohranil čilega in zdravega na duhu in telesu še mnogo mnogo let, želé prav iz srca gotovo vsi, ki poznajo ljubeznivega in blagega gospoda kanonika.

(Osebnosti.) Promovirana sta bila na dunajskem vsenčilišču doktorjem: 21. t. m. g. Niko Zupanič iz Gribelj, doktorjem modroslovja, in 22. t. m. g. Franc Derganc, iz Semiča, doktorjem zdravilstva. Mlada doktorja sta znana kot nadarjena slovenska pisatelja, rodom Belokranjca.

(Deželni šolski nadzornik na Kranjskem) je imenovan ravnatelj ljubljanskega učiteljskega g. Franc Levec. Deželni šolski nadzornik gospod Peter Končnik je pridelen štajerskemu dež. šolskemu svetu.

(Birmovanje v novomeški in leskovski dekaniji.) Prevzvišeni g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je v času od 14. junija do 12. julija v novomeški dekaniji in v treh župnijah leskovske dekanije opravil kanonično vizitacijo in delil zakrament sv. birme. Birmancev je bilo: dne 14. junija v Mirni peči 379. 15. junija v Prečini 206, 16. junija v Vavti vasi 169, 17. junija v Soteski 50, 18. junija v Poljanici 97, 19. junija v Črmošnjicah 280, 28. junija v Novem mestu 355, 1. julija v Šempetru pri Novem mestu 184, 2. julija v Šmarjeti 295, 3. julija v Beli cerkvi 131, 4. julija v Šmihelu pri Novem mestu 375, 5. julija v Toplicah 288, 6. julija Podgradom 93, 7. julija v Stopičah 253, 8. julija v Brusnicah 275, kjer je prevzvišeni tudi posvetil ondoto župno cerkev. V novomeški dekaniji je bilo torej birmancev vseh skupaj 3430. V leskovski dekaniji: dne 9. julija v Št. Jerneju 599, 11. julija na Raki 312, 12. julija v Leskovcu 365; skupaj 1276.

(Šolski izlet.) Gojenci deželne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu so 27. m. m. pod vodstvom ravnatelja g. R. Dolenca in tajnika g. V. Rohrmanna ter strok učitelja okr. višjega živ. zdrav. g. O. Skaleta priredili izlet v Postojno, Št. Vid in Slap pri Vipavi. Tu si ogledajo vinorejske naprave.

(O dijaški kuhinji v Novem mestu.) Koncem šolskega leta je bilo v dijaški kuhinji podpiranih 58 dijakov gimnazijcev. Izmed teh jih je dobilo odlično 13, prvi red 31, drugi red 3, tretji red 1; 10 pa jih ima ponavljati iz enega predmeta po počitnicah. Uspeh je tedaj primeroma dober. Propadli in oni, ki morda jeseni pri ponavljalnem izpitu padejo, ne bodo dobili več hrane v dijaški kuhinji. Razun teh je dobivalo hrano tudi 6 učencev iz ljudske šole, ki so vsi dobro izvršili. Manj zadovoljen pa je podpisani v materialnem oziru. Boriti se je bilo s pomanjkanjem denarja celo leto. Konečni uspeh je bil vendar-le ta, da je zmanjkalo samo 13 K. Ker pa se mora kuhinja, jedilnica, deloma veža po preteku osmih let popolnoma preslikati in sploh popraviti, se bo ta nedostatek še močno povečal. Zahvaljevaje vse dosedanje dobrotnike naše dijaške mladine, srčno prosim, naj mi ostanejo še nadalje zvesti ter se naj jim pridružijo še drugi. Posebno pa se priporočam za podporo v živilih, kajti če bi bila ta v preteklem šolskem letu toliko kakor prejšnja leta, bila bi kuhinja lahko izhajala. Omenjam samo, da sem moral izdati za krompir 66 K in za fižol na trgu ne manj.

Dr. Jos. Marinko, voditelj dijaške kuhinje.

(Svarilo.) Neki Ivan Mramor klati se po novomeški okolici kot agent neke mažarsko-židovske zavarovalnice in grdi pri ljudstvu našo domačo „Vzajemno zavarovalnico“ v Ljubljani. Kar govori, je laž. Opozarjamo, da je naša domača zavarovalnica tega človeka odslovila radi mnogih nerednostij iz službe in so te laži in obrekovanja le izbruhi jeze, ker se mu je prepovedalo delovati za „Vzajemno“.

(Semenj v Črnomlju.) V četrtek dne 6. avgusta t. l. bo v Črnomlju veliki letni semenj za živino in raznovrstno blago.

(Obrtna zadruga v Novem mestu) imela je dne 17. m. m. svojo šesto letošnjo redno sejo ob navzočnosti sledečih gg. odbornikov: Francič, Malovič, Cigler, Appe Val., Stefanovič, Mramor, Murn Fr. in Weiss. Predseduje g. Francič, konstatuje sklepčnost odbora in otvori sejo. — 1. Prošnja za samostojno izvrševanje mizarske obrti, došla z odlokom c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu z dne 1. julja 1903, št. 14.498, v izjavo se ne priporoča, ker spričevala prosilca niso dovolj verodostojna in ker se smatra nezmožnim mizarskega dela. (Sklep je enoglasen.) — 2. Prošnja za znižanje pristopnine se po enoglasnem sklepu prosilcu z ozirom na § 4. združnih pravil zavrne. — 3. Prošnja za samostojno izvrševanje kleparske obrti se enoglasno priporoča, ker ima prosilec vsa dokazila zmožnosti za to obrt. — 4. Prošnja za samostojno izvrševanje pršutarske obrti se enoglasno v toliko ustreže, da se ima prosilec v teku enega meseca pri mesarski zadrugi v Ljubljani strogi preskušnji podvreči, in potem dotično izjavo preskuševalne komisije obrtni zadrugi v nadaljno reševanje njegove prošnje predložiti. — 5. Predlog načelstva, da bi se v področju obrtne zadruge ustanovil pevski zbor, se enoglasno odobri in g. Cigler-ja naprosi, na to delovati, da se omenjeni zbor čim preje sestavi. — Na podlagi točke 5. seje z dne 17. m. m. sklicala je obrtna zadruga na dan 21. m. m. izvanredno sejo za ustanovitev pevskega zbora ob navzočnosti sledečih gg.: Francič, Malovič, Mramor, Cigler, Appe Val., Puš, Pintar Iv., Avsec, Hrastar, Štrobl, Krampel, Kovačič, Küssel, Lenard, Matoh, Seifert in Kovačević. Predseduje g. Francič ter po otvoritvi seje pozdravi najzvoče gospode mojstre in pomočnike ter v daljšem govoru uvaža, kako važen je obrtni stan za meščanstvo, da samo ona mesta napredujejo, kjer je obrtni stan razvit in da je glavni pogoj obrtnikov krepka organizacija k skupnemu, složnemu delu. Nikjer pa, omeni nadalje govornik, se ne zamore sloga in edinstvo tako krepko razviti, kakor ravno v petju. Ker ima obrtna zadruga itak že v § 1. svojih pravil namen gojiti čut skupnosti, hraniti in krepiti stanovsko čast med zadružniki itd., spodbuja k ustanovitvi pevskega zbora pod krilom obrtne zadruge in se nadeja, da se bo isti vsestransko podpiral. Nato prevzame besedo podpredsednik obrtne zadruge g. Malovič in govori nekako tako-le: „Ozira se na nagovor g. predgovornika ni mi mogoče dovolj jasno povdarjati, kako velikega pomena bi bila ustanovitev pevskega zbora, kakor je bila v zadnji seji obrtne zadruge predlagana. Ta zbor bi bil nekaka vez, ki bi združila med seboj obrtne člane, mojstre in pomočnike, kjer bi se, kakor drugi stanovi v raznih klubih, med seboj zabavali in se pri tej priložnosti o marsikaterih važnih zadevah svojega stanu razgovarjali. Obrtniki, rokodelci smo bili do sedaj nekako nezaupni drug do drugega, ali, če se bomo večkrat snidli, in to gotovo pri pevskih vajah, se bode to nasprotje ublažilo in postali bomo edini. Pri tej priložnosti prišli bi tudi gg. pomočniki z mojstri bolj v dotiko in se tako tuči lažje pripravljali za bodočnost, spoznaje trudapolno in s skrbjo obloženo mojstrsko stališče.“ Na to se izvoli 10 odbornikov za sestavljanje pevskega zbora, in sicer izmed mojstrov gg. Cigler, Puš, Avsec, Appe Val. in Pintar Iv., in izmed pomočnikov gg. Štrobl, Küssel, Matoh, Hrastar in Krampel. Za namestnike se izvolijo gg.: Seifert, Kovačič in Lenard. Predsednikom je bil izvoljen g. Cigler, podpredsednikom gospod Stukl, tajnikom g. Krampel in blagajnikom g. Puš. Nadalje se sklene, naprositi veleč. g. dr. Marinko kot načelnika društva rokodelskih pomočnikov, da bi dovolil novemu pevskega zboru uporabo društvenih prostorov za čas pevskega vaj. Ob enem se tudi sklene naprositi g. Hladnika za pevodjstvo tega zbora.

Predlaga se, da bi se vaje vršile vsak ponedeljek ob 8. uri zvečer. Konečno se sklene, da se lahko ta zbor, ako bode razvoj dovolj velik, spremeni v posebno društvo pod imenom „obrotno pevsko društvo“ in preide potem vse premoženje temu društvu. Sledni se oglasi predsednikom pevskega zbora izvoljen g. Cigler zahvaljujoč se za izkazano mu zaupanje in obljubi, da bode po svojih močeh skrbel, da se bode novo ustanovljeni pevski zbor kolikor mogoče trdno vzdrževal. Nato g. Francič sejo zaključi.

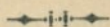
(Iz Starega trga pri Kočevju) se poroča o grozni nesreči, katera je zadela največjo vas Predgrad. Ob tri četrt na 1 uro dne 18. m. m. vnelo se je iz neznanega vzroka v nekem

skednju in prej kot v pol uri je bilo 88 hiš v ognju. Pri tej suši in pomanjkanju vode ljudje niso mogli rešiti ničesar drugzega, kakor bomo življenje in bomo obleko na sebi. Zgorelo je vse posestnikom, trgovcem in obrtnikom. Beda je nepopisna. Priskočiti na pomoč bo morala dežela in država z najizdatnejšo podporo, ker ljudstvo je že tako revno in ne kaže mu drugzega, kakor izseliti se. Kdor je videl prizore pri tem požaru, ta jok in obup, moral je sam jokati, ker kaj takega se kmalu ne vidi. Škoda ni še cenjena, pač pa je bode do 400 000 kron. Tudi živine je zgorelo, in kolikor je do zdaj znano, en star mož, več pa je hudo opečenih. Pogorelci so vsega usmiljenja vredni in nujno potrebni podpore.

(Pogorel) je na Vin'ci hlev posestnika Mateja Stelarja. Škode 3000 kron.

(Na Žalostni Gori) pri Mokronogu so vrgli te dni staro streho doli. Bil je že skrajšen čas, ker ves les je tihnen in gnjil, čudno, da se je vse to še skupaj držalo. Polovico cerkve že nosi novo ostrešje, dal Bog le lepega vremena. Vse delo vodi domačin strokovnjak Jakob Verbajs.

(Današnji list) obsega deset strani.

Razne stvari.

* (Denar v nogi.) Leta 1870 je bil neki gozdni čuvaj v Ardenih zadet od krogla. Kroglo so mu izvlekli, a vkljub temu se je rana vedno gnojila ter je sedaj po 33. letih bil mož v nevarnosti za življenje. Dr. Coulon je možu v svojem zavodu nogo preiskal ter izvlekel iz nje bakren novc za 10 centimov. Krogla je gotovo zadela v možovo denarnico ter mu zanesla premoženje v nogo.

* (Zopet nove puške.) Iz Budimpešte se poroča: Na Mannlicherjevih puškah, ki so v avstro-ogrski vojski v rabi že od l. 1897, se je uvedla nova iznajdba, ki puške izredno zmanjša in olajša. Za skušnjo je imel take puške 46. infanterijski polk. — Poskušnje so tako izborno izpadle, da bo vojno ministerstvo že letos od delegacij zahtevalo znatno svoto za uvedbo takih pušk.

Listnica vredništva:

„Listek“ je danes izostal. Ni bilo drugače mogoče in bodo cenjeni naročniki oprostili. Zmanjkalo je prostora radi opisa o rajnem sv. Očetu in nekaterih že starih dopisov. Pa prihodnjič več.

Umrli so:

24. julija: Hiris Jedert, vdova, 65 let, kronično vnetje bronhij, št. 149.
26. „ Papež Marija, vdova, 54 let, jetika, št. 126.
27. „ Barborič Milan, trgovec sin, 3 mesece, želodčni katar, št. 38.

Loterijske številke.

GRADEC,	4. julija	81	66	2	65	78
TRST,	11. „	56	68	1	22	4
GRADEC,	18. „	17	33	27	90	6
TRST,	25. „	61	47	21	56	28

Tržne cene dne 27. julija 1903 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	—	Leča	11	71
Rž	12	36	Bob	9	76
Koruza	10	40	Ajda	11	04
Oves	6	50	Proso	12	36
Ječmen	9	76	Soršca	12	36
Krompir	5	20	Lan	—	—
Fižol	11	04	Jajca po 8 za 40 vinarjev.		
Grah	11	04			

IZJAVA.

Podpisana preključem s tem žaljive besede, katere sem rabila proti Matiji Cvetanu v Gor. Kamencah, in obžalujem, da sem jih izrekla. (163)

Rudolfovo, dne 25. junija 1903.

Marija Kralj.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja med boleznijo in ob smrti naše srčno ljubljene matere

Marije Papež

izrekam vsem najpriscernejšo zahvalo, zlasti čč. oo. frančiškonom, velečenjenim gospem in gospodičnam in sploh vsem dobrotnikom in prijateljem nepozabne pokojne. — Dolžnost nam je, se tem potom še posebno iskreno zahvaliti vsem onim blagorodnim gospem in gospodom, osobito gospej Leopoldini Schegula, ki so nam z denarnimi prispevki izkazali veliko pomoč ob britki izgubi naše matere.

NOVO MESTO, 29. julija 1903.

Marija, Ludovik, Alojzij Papež.

Ženitovanjska ponudba.

Pošten mož, že bolj prileten, posestnik prijaznega, srednjega posestva, v zdravem in vinorodnem kraju ter blizu farne cerkve na Spodnjem Štajerskem, se želi poročiti s že bolj priletno žensko v starosti 30 do 40 let, katera bi bila dobra gospodinja in pa kmečkega stanu; samica ali pa vdova, katera bi imela nekaj premoženja. Ponudbe je poslati na upravništvo tega lista pod naslovom: „Srečno življenje.“

Nekaj stotin vedrov vina raznih let je na prodaj

v kleti gospoda Franc pl. Langer-ja v Bršljinu pri Rudolfovem.

Slavnemu občinstvu se uljudno naznanja, da se bode začelo v Novem mestu s 15. avgustom t. l. poučevati

francoski, laški in nemški jezik

pod jako ugodnimi pogoji. — Natančneje se izve pri upravništvu „Dol. Novic“. (174—1)

Kovačnica v Novem mestu,

ki leži zraven glavne in stare ceste na prav dobrem prostoru ter ima vedno veliko dela posebno s kovanjem kônj,

se odda v najem

s 23. oktobrom ali s 1. septembrom 1903. Zraven prostorne kovačnice se odda tudi v najem stanovanje in nekoliko vrta in njive. — Natančneje se izve pri lastniku, hišna štef. 243 v Novem mestu. (173—1)

Dve stanovanji

v Medvedovi, vili v Novem mestu se takoj oddasta. Prednost ima, kdor obe vzame.

Natančneja pojasnila dá gosp. Jos. Morauc, trgovec v Novem mestu. (172—1)

Zahtevajte pri nakupu

Varstvena znamka.

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

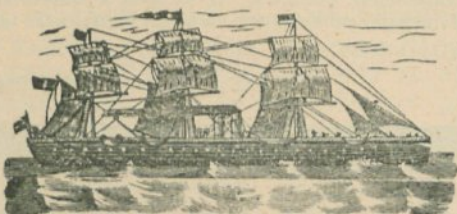
Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

(168-1)

Dobiva se povsod!

Za
v Avstriji

koncesijo
vano

francosko prekmorsko družbo

„Compagnie generale Transatlantique“

Edina direktna in najkrajša črta
poštih brzoparnikov, ki prevažajo zanesljivo,
brez prelaganja, samo 6 dni

iz Havra v Newyork.

Za vožnje tu- in inozemskih železnic, za navadna in okrožna
potovanja in prireditve romarskih vlakov,
daje pojasnila in veljavne vozne liste

edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ed. Šmarda

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6

blizu znane gostilne „pri Figabirtu“. (300-18)

„Na Kamnu“ v Kandiji

oddá se s 1. oktobrom t. l. pritlično stanovanje, obstoječe iz
treh sob, z lepo kuhinjo in dvema shrambama. Vodovod v hiši.
Natančne pogoje pri lastniku.

Istotam se oddaja na dan nekoliko litrov mleka.

(167-1)

Franc Šuklje.

Tekom meseca avgusta prodaja kme-
tijska šola na Grmu

fino surovo maslo
in mleko.

Vodstvo kranjske kmet. šole na Grmu pri Rudolfovem,
27. julija 1903. (171-1)

Dolenjsko kletarsko društvo
v Novem mestu

ima na prodaj fina, pristna, dolenjska bela in rudeča vina.

Oddaja jih v vsaki množini nad 56 litrov.

Prav ugodna prilika!

Podpisani prodam svojo še par let davka prosto

hišo v Zgornji Straži h. št. 28.

pod prav ugodnimi plačilnimi pogoji.

Hiša stoji tik kolodvora, na katerem je največji promet
dolenjske železnice.

V hiši se nahaja: 1.) C. kr. pošta. 2.) Prav dobra
gostilna s petimi sobami, ter veliko posebno za vinsko trgovino
primerno kletjo, s hlevom in vrtom. Gostilna ima tudi pra-
vico žganjetoča. 3.) Prav dobra prodajalnica s pripravnim
skladiščem (magazinom).

R. Dolenc,

(154-3)

vodja kmetiške šole na Grmu pri Novem mestu.

Služba

kuharice-gospodinje.

Podpisano vodstvo išče žensko, katera bi bila sposobna
za učence in posle kuhati, kruh peči, v mlečni kleti in svinjarih
gospodinjiti. Ona mora znati slovenski dobro pisati, in znati mora
tudi dobro računati.

Na pomoč sta ji dve dekli, kuhinjska in hlevska.

Plača znaša 40 kron na mesec.

Služba je nastopiti s 1. septembrom t. l.

Dotične prošnje pošljejo naj se podpisanemu vodstvu do
15. avgusta t. l.

Vodstvo kranjske kmet. šole na Grmu pri Rudolfovem,
27. julija 1903. (170-1)

Otvorjenje delavnice.

BLAŽ ŠKALEC,

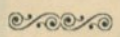
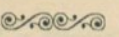
stavbeni in strojni ključar

dovoljuje si slav. občinstvu uljudno naznaniti,
da v hiši g. Luserja na glavnem trgu št. 47 v Rudol-
fovem izdeluje vsakovrstne v ključavničarsko
stroko spadajoče predmete, izdeluje in po-
pravlja različne poljedelske, šivalne in druge stroje,
tehtnice (vage), bicikle, novejšje peči, štedilnike itd.
Sprejme tudi popravila in razpeljevanje že ob-
stojećih vodovodov po hišah. — Trpežno, lepo
delo in nizke cene. Za mnogobrojna naročila
se vljudno priporoča. (169)

Stroje

za mlatit, žito čistit, slamo rezat, gepeljne, klinje, trombe in cevi, žage, jermena in druge potrebščine se najboljše in najceneje kupi v zalogi

Fran Zeman-a, Ljubljana,

 Poljanska cesta št. 24.

(236-22)

Padavica (božjast.)

Kdor trpi na padavici, krčih in drugih nervoznih boleznih, zahteva naj zvezek o teh boleznih. Dobi se zastoj in poštne prosto pod naslovom Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M. (241-21)

Pozor!

(14-14)

Kupujem ženske lase, odrezane, izpadle in zmešane. Plačam po najvišji ceni.

Izposojujem tudi vlasulje (Baroke) po nizki ceni.
Ivan Svetec, brivec (Glavni trg, nasproti mestne hiše.)

V najem se dá oziroma se vsa hiša prodaja

pod ugodnimi pogoji v Žabji vasi št. 1. pri Novem mestu. Hiša je novo zidana ter spada zraven vrt. V hiši se nahaja že več let dobra gostilna; pripravna je pa tudi za vsaki drugi obrt. Odda se tudi vsa gostilniška oprava, sodi itd. — Natančneje se izve pri lastniku ravno tam. (165-1)

EKSPORT VINA.

Imam v kleti izvrstno istrijansko vino — črno in belo od 30 do 50 vinarjev postavljeno na tukajšnji državni kolodvor. Ravno tako domačo rakijo (vinsko žganje) po 120 do 160 vinarjev. Za pošteno pristno vino in solidno postrežbo se jamči.

Ivan Pujman, producent in eksport vina,
Vodnjan, Dignano Istra.

(39-12)

NAZNANILO.

Udano podpisani vljudno naznanjam slavnemu občinstvu in vsem stanovom, da sem s 1. julijem svojo krojaško obrt preselil iz hiše št. 42 v svojo na novo sezidano hišo v Kandiji stoječo blizu ceste, ki vodi v Grm.

Priporočam se toraj slavnemu občinstvu v izvrševanje salonskih, jaket, šport in navadnih oblek. Zagotavljam vedno po najnovejšem kroju solidno delo po primernej ceni. Spoštovanjem

(147-3)

Jos. Paulin, krojač v Kandiji.

Hiša na prodaj.

Proda se iz proste roke hiša št. 224. v Rudolfovem pod ugodnim pogojem. — Več pové slavno uredništvo „Dolenjskih Novic“. (166-1)

Enonadstropna hiša

v Črnomlju št. 172 (nekaj Kupljenova) obstoječa iz šestih sob, dveh kuhinj, ene kleti in ene kolarnice z vrtom, ležeča na okrajni cesti, pripravna za vsako trgovino, je na prodaj iz proste roke. — Natančneje se poizve pri

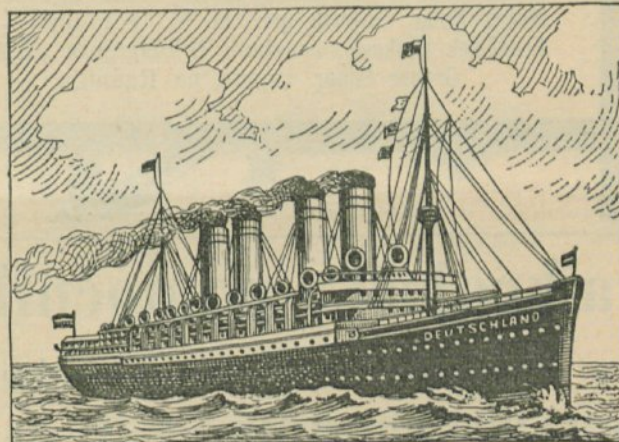
(164-1)

Ivanu Vušič v Črnomlju št. 112.

Največja in najstarejša parobrodna družba na svetu poseduje 279 parnikov,

Najvarnejše, najhitreje in največje vrste velikanskih parnikov, ki vozijo samo potnike in cesarsko pošto iz Hamburga v Novi-York so:

Deutschland	212 m dolg.	Fürst Bismark	200 m dolg.
Auguste Victoria	168 " "	Columbia	140 " "
Moltke	160 " "	Blücher	160 " "
Pennsylvania	171 " "	Pretoria	170 " "
Graf Waldersee	170 " "	Patricia	171 " "
Balatia	140 " "	Phoenicia	140 " "
Patavia	152 " "	Belgravia	152 " "
Bulgaria	152 " "	Armenia	170 " "

Hamburg-Nowi-York le 6 dni.

Vozne karte po predpisanih najnižjih cenah prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena agentura

Hamburg-Amerika Linie

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31, takoj na desno od juž. kolodvora, ob progi električne železnice. (293-17)

Janez Grobušek,

posestnik in krčmar v Brežicah,

zgradil in otvoril je na svojem posestvu v Št. Lenartu tik brežiškega kolodvora

novo opekarnico

 ali ciglano,

opozarja tedaj in vabi uljudno stavbene podjetnike, posestnike in posameznike k mnogobrojnim naročilom na opeko, ki so jo zvedenci spoznali za najboljšo v brežiškem okraju. Postrežba točna, cene najnižje.

(158-2)

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Preje: Gradišče št. 1,

Denarni promet v l. 1902:
čez 32 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: KONGRESNI TRG št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik
od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan
ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ 0

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v letu 1902: 32,596.882 K 65 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. —

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

(136—4)

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, velepos. v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — Francišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos“. — Karol Pollak, tovarnar in pos. v Ljubljani. — Gregor Slibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Dva krojaška pomočnika

dobro izvežbana se takoj vsprejmeta
pri FRANC ŠTRUMBELJ-nu Vavtavas
pošta Straža (Dolenjsko).

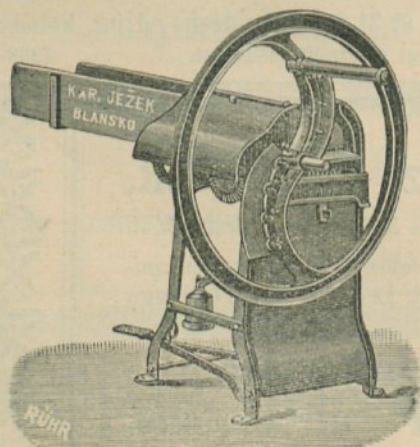
(162—2)

Učenece se takoj sprejme, kateri ima veselje
do pekovske obrti ter naj bode 15—16
let star. — Kje, pove upravništvo „Dol. Novic“. (277—18)

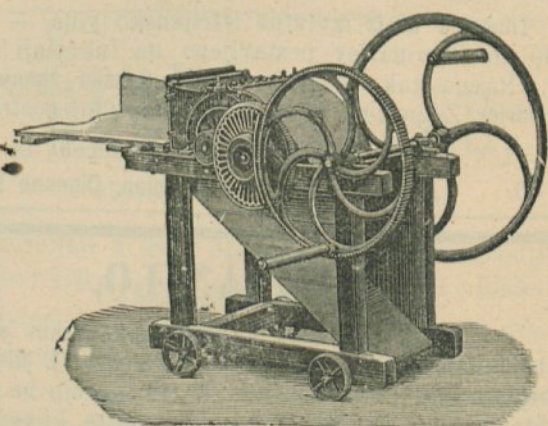
Vino,

izvrstno, domačega pri-
delka je na prodaj v graj-
ščini Bajnof p. Rudolfovem

157—2) **po najnižji ceni.**

Mlatilnice, gepeljne,
trijerje,
slamoreznice,
preše za grozdje in
sadje, ter druge
stroje ima v zalogi po
prav nizkih cenah

ADOLF GUSTIN — Rudolfovo
trgovina z železnino in zaloga strojev.

(148—3)